

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Mahai-ingurua Xemeinen

*Markina-
Xemein,
Bizkaia*

Aurkibidea

Biografia

Xemeingo udaletxe zaharreko arkupeetan batu genituen bertako lau emakume beraien ume eta gazte sasoiko Xemein gogora ekartzeko. Hauek izan ziren protagonistak, argazkiak ezkerretik eskumara: Juanita Garramiola Irusta (1920-2013. Berriatuako Asterrika auzoko Burgainen jaioa, Ondarroako Goimendiako Ikaitabarrira ezkondua eta elkarrizketa aurreko 30 urteetan Markina-Xemeinen bizi izandakoa), Josefa Garate Arizmendiarieta (1927an Urberuagako Askurrinan sortua eta Arretxinagako Padarran bizi izandakoa), Isabel Ugartetxea Arrieta (1918, Amallo auzoko Bauskain baserrikoa) eta Juli Kintana Ibarrolaza (1929an Aspiltza auzoko Belaustegi jaioa eta Xemeingo taberna eta denda zen Ituartan hazitakoa).

Zintak

MAR-035

- **Proiektua:** Lea-Artibaiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data:** 2012-07-02
- **Iraupena:** 57 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Goiria Mendiolea, Nerea

MAR-036

- **Proiektua:** Lea-Artibaiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data:** 2012-07-04
- **Iraupena:** 40 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Arretxinagako eta Aspiltzako eskolak eta maistrak

- **Erref:** MAR-035/004
- **Iraupena:** 0:03:08. **Hasi:** 00:05:54. **Bukatu:** 00:09:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Arretxinagako eta Aspiltzako eskolei buruz dihardute. Ondarroako eta Elgoibarko maistrak zeuden bertan eta neskak eta mutilak banatuta egoten ziren. Beste maistra bat ere aipatzen dituzte. Eskolak erdaraz izaten ziren nahiz eta maistrak euskaldunak izan.

2. Euskaraz egitearren jasotako zigorrak

- **Erref:** MAR-035/005
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:09:02. **Bukatu:** 00:10:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak

Laburpena:

Euskaraz egitearren eskolan ezartzen zizkien zigorrak aipatzen dituzte.

3. Dotrina eta musika don Donatorekin

- **Erref:** MAR-035/006
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:10:35. **Bukatu:** 00:12:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eskolan zer ikasten zuten. Arratsaldetan josten ikasten zuten neskek. Julik gogoan du don Donato abadeagaz dotrina eta musika ikasten zituztela eskolan. Gelako neska batek abadeari abesten dion abesti bat kantatzen du Julik.

4. Eskolako leihotik salto

- **Erref:** MAR-035/007
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:12:18. **Bukatu:** 00:13:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Isabelek bere aitaren garaian eskolako mutil batek leihotik eskapatu zuela dio. Juanitak Asterrikako eskolan ere ezagutu zuen horrelakorik.

5. Urberuagako udatiarrak

- **Erref:** MAR-035/010
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:15:41. **Bukatu:** 00:17:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Aisia » Oporrak

Laburpena:

Josefa bost urtez egon zen neskame Urberuagako hotel batean. Udatiar asko egoten ziren bertako hotelean eta bainuetxean. 1983ko uholdeetan apurtu zen guztia.

6. Urberuagako bainuetxea eta hotela

- **Erref:** MAR-035/012
- **Iraupena:** 0:05:20. **Hasi:** 00:17:14. **Bukatu:** 00:22:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Oporrak
- Aisia » Taberna giroa » Hotelak eta pentsioak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:

Jende asko egoten zen Urberuagako bainuetxean. 1983ko uholdeetan apurtu zen guztia. Baserritar asko joaten zen bertara. Autobus asko heltzen ziren. Juli ere bertara joaten zen pleuresiari aurre egiteko. Ur epela zen bertakoa eta lurrun asko sortzen zen. Bertako ura ere asko saltzen zen botilan. Bertako nagusiak zeintzuk ziren. Neska askok egiten zuen behar.

7. Umetako panpinak

- **Erref:** MAR-035/014
- **Iraupena:** 0:00:48. **Hasi:** 00:24:30. **Bukatu:** 00:25:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Umetan zelako panpinak zituzten azaltzen dute. Edonork ez zuen izaten panpina: Isabel alaba bakarra zen eta Juli ama hil ostean senitarteko batzuekin hazi zen. Bi-Hiru urte zituela hil zitzaion ama eta aita Durangoko bonbardaketan.

8. Errepublikara garaiko aldaketak eta gerra hasiera

- **Erref:** MAR-035/017

- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:28:29. **Bukatu:** 00:29:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika

Laburpena:

Errepublika garaian eskolan gurutzeak kendu eta Errepublikako bandera jarri zuten. Juanita Asterrikan bizi zen eta Gerra Zibilean gertu izan zuen frontea.

9. Gerra Zibileko fronteak

- **Erref:** MAR-035/019
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:30:11. **Bukatu:** 00:31:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Juanita Asterrikan bizi zen eta Gerra Zibilean gertu izan zuten frontea. Balak alde batetik bestera ikus zitezkeen. Zazpi hilabeteko iraupena izan zuen fronteak.

10. Urberuagan zeuden batailoi eta milizianoak

- **Erref:** MAR-035/020
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:31:23. **Bukatu:** 00:32:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerra Zibilean soldadu asko ikus zitezkeen inguruan. Urberuagan Rosa Luxemburgo batailoia egon zen. Bainuetxea milizianoz beteta egon zen. Bertako zubian bonba bat bota zuten eta hainbat miliziano hil zituzten.

11. Gerrako ezkutalekuak eta bala galduak

- **Erref:** MAR-035/021
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:32:45. **Bukatu:** 00:34:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Julik gogoan du hondarrez betetako zakuekin babesten zirela gerra garaian. 'El abuelo' hegazkina azaltzen zenean, ezkutatu egiten ziren. Zarata asko egiten zuelako eta zahar itxura zuelako deitzen zioten 'El abuelo'. Bala galduak jendea harrapatzen zuen.

12. Errazionamendua eta estreperloa

- **Erref:** MAR-035/024
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:37:35. **Bukatu:** 00:38:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Juli izekoren etxean hazi zen eta taberna zutenez bertan banatzen zuten errazionamendua. Baserritarrak etxean zutenarekin konpontzen ziren; hala ere, estraperloa ere izaten zen.

13. Baserriko jeneroa entregatu beharra

- **Erref:** MAR-035/025
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 00:38:45. **Bukatu:** 00:41:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gerraostean baserriko jeneroa entregatu behar izaten zuten: indaba, artoa zein garia. Juanitak patata ere entregatzen zutela du gogoan. Baserri handiek gehiago entregatu behar izaten zuten.

14. Morokila

- **Erref:** MAR-035/028
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:42:11. **Bukatu:** 00:43:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artoa

Laburpena:

Ondo egindako morokila gozoa da. Juanitari asko gustatzen zitzaion. Aspertu barik eragin eta eragin aritzea da ondo egindako morokilaren sekretua.

15. Taloa

- **Erref:** MAR-035/029
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:43:26. **Bukatu:** 00:44:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artoa

Laburpena:

Talo ona zelan egin behar den azaltzen dute. Talorako arto-irina erabiltzen da. Gari-irina ogia egiteko erabiltzen zuten.

16. Guardia Zibila eta kuartelak

- **Erref:** MAR-035/032
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:47:57. **Bukatu:** 00:49:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Polizia

Laburpena:

Juanitak gogoan du beraien etxe inguruan Guardia Zibila ibiltzen zela. Ondarroan zuten kuartela. Markinan eta Urberuagan soldaduen kuartelak egon ziren.

17. Nazionalak sartzekoan ogia zuria banatu zuten

- **Erref:** MAR-035/033
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:49:55. **Bukatu:** 00:51:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:

Gerra Zibilean Nazionalek herrira sartu zirenean, ogi beltzaz gain ogi zuria ere banatu zutela gogoratzen du Josefak.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-04-06

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com